

یادداشت

افزایش تولید بایاری مردم

سمیه گلپور

رئیس کلان ملی ایجنس های ملی کار گران

مقام معظم رهبری سال ۱۴۰۳ را سال جهش تولید با مشارکت مردم نامگذاری کردند. استفاده از کلمه جهش در یک فرایند به معنای حرکت از جنس صعود است. در شعار سال جاری صعود در کنار مشارکت مردم قرار گرفته و این موضوع نشان می دهد که استراتژی نظام جمهوری اسلامی ایران و موفقیت کشور در فضاهای مختلف و همچنین ایستادگی در مقابل تحریم ها با مشارکت مردم محقق شده و می شود. این خط مشی ای است که رهبر معظم انقلاب اسلامی در حوزه تولید که نماد پیشرفت کشور محسوب می شود ترسیم کردند. یکی از مهم ترین اقدامات برای تحقق مشارکت مردم به صورت واقعی و تحقق جهش تولید با مشارکت مردم این است که دولت از این فضا که خود را سرمایه گذار بداند و سرمایه گذاری را نخستین شاخص خود در فرایند تولید ببیند خارج نشود و نقش خود را از سرمایه گذار به تسهیل گر تغییر دهد. نهاد دولت باید نقش انحصار دار را در این فرایند بازی کند؛ زیرا تا زمانی که این انحصار دایی صورت نگیرد، نمی توانیم از مشارکت مردم صحبت کنیم. مشارکت مردم امری است که باید در شرایط آزادی در حوزه سرمایه گذاری با امنیت در حوزه اقتصاد محقق شود.

بررسی واقعیت های اقتصادی در سال های مختلف نشان می دهد که اکثر نگاه های اقتصادی در انحصار نهادهای دولتی قرار دارند. این موضوع میزان مشارکت و انگیزه مردم برای مشارکت را کاهش می دهد. منظور از مشارکت مردم این است که بدنه کارگری در حوزه تولید و خط تولید و همچنین احاد جامعه در حوزه سرمایه گذاری حضور پیدا کنند و شاهد بهره وری و شکوفایی سرمایه باشند تا انگیزه های برای مشارکت در این فضا پیدا کنند. اگر سرمایه گذار بودن در انحصار دولت باشد یا اقتصاد دولتی شرایطی را ایجاد کند که به غیر از رانت و فساد شاهد چیز دیگری در برخی فضاها نباشیم، نباید از مردم انتظار مشارکت داشته باشیم. با توجه به اینکه دولت سیزدهم در ایجاد زیرساخت های مختلف موفق بوده، شایسته است که در این فضا هم دست به کار شده و زیرساخت مشارکت مردم را فراهم کند. یکی از زیرساخت ها خروج دولت از انحصار زایی است. یکی دیگر از اساسی ترین فضاها برای جلب مشارکت مردم در حوزه جهش تولید این است که دولت نقش کارآفرینی را بر عهده مردم بگذارد. به عبارت دیگر دولت نباید با بخش خصوصی رقابت کند. دولت باید برای کارآفرینان تسهیل گری کند تا کارآفرینان با یکدیگر رقابت کنند، نه اینکه دولت رقیب بخش خصوصی باشد. تحقق شرایط مذکور باعث دلگرمی افرادی می شود که می خواهند در جهش تولید مشارکت کنند. یکی دیگر از اصولی که برای افزایش همکاری مردم در جهش تولید اهمیت دارد، تعاملات بین المللی و فراهم کردن بسترهای مناسب جهت حضور در بازارهای جهانی است. زیرا در چنین شرایطی بازار عرضه محصولات برای تولیدکننده ایرانی فراهم می شود و افراد می توانند محصولاتی را که در فرایند جهش، تولید کرده اند به فروش برسانند و محصولات روی دست تولیدگران ایرانی باقی نخواهد ماند. در واقع باید برای محصولات تولید شده بازار داخلی و خارجی وجود داشته باشد. علاوه بر همه موضوعات مذکور، همخوانی میزان دستمزد با وضعیت معیشتی نکته مهمی است که می تواند باعث ترغیب مردم به تولید شود. در حال حاضر شاهد این هستیم که بیش از ۶۰ درصد مزد کارگر صرف موضوع مسکن می شود. این در حالی است که بیش از دو میلیون کارگر ساختمانی در کشور وجود دارد و سایر امکانات برای مسکن سازی در کشور فراهم است. بنابراین چرا باید شاهد بی خانمانی برخی از مردم باشیم؟ باید شرایط طوری باشد که نیروی کار بدون دغدغه معیشتی بتواند در تولید کشور سهیم باشد و به فکر انجام شغل های کاذب یا حتی مهاجرت نیفتد.

اقتصاد

رهبر معظم انقلاب طی ۲۵ سال گذشته همزمان با نوروز، سال جدید شمسی را با عنوانی خاص نامگذاری می کنند که تحت عنوان شعار سال، به عنوان نقشه راه نهادهای مختلف در نظر گرفته می شود. بررسی نامگذاری سال های گذشته حاکی از آن است که از دهه ۹۰ به بعد شعارهایی که

گزارش

پونه ترابی

روزنامه نگار

لغت اقتصاد، کلیدواژه شعار سال های مختلف از ابتدای دهه ۹۰ بود. بر این اساس شعار سال ۹۵ «اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل» و سال ۹۶ نیز «اقتصاد مقاومتی؛ تولید و اشتغال» قرار داده شد. شعار سال ۹۷ «حمایت از کالای ایرانی»، شعار سال ۹۸ «رونق تولید»، شعار سال ۹۹ «جهش تولید»، شعار سال ۱۴۰۰ «تولید؛ پشتیبانی ها، مانع دایی ها»، شعار سال ۱۴۰۱ «تولید؛ دانش بنیان، اشتغال آفرین»، شعار سال ۱۴۰۲ «مهار تورم، رشد تولید» و شعار سال جاری «جهش تولید با مشارکت مردم» انتخاب شده است. در واقع «تولید» برای چندمین مرتبه کلیدواژه شعاری است که مقام معظم رهبری برای شعار سال انتخاب می کنند، اما شعار سال جاری یک فرق اساسی با سال های گذشته دارد؛ چرا که در این شعار روی مشارکت مردم تأکید شده است. معظم له در پیام خود به مناسبت آغاز سال ۱۴۰۳ ضمن تبریک عید نوروز به ملت ایران با تأکید بر اینکه جهش در تولید بدون حضور مردم در اقتصاد و عرصه تولید امکان پذیر نیست فرمودند: «باید موانع حضور مردم در بخش تولید برطرف شود و ظرفیت های بزرگ مردمی فعال شوند.» این تأکید بر نقش فعال مردم در شعار سال تاجایی مورد اهتمام است که مقام معظم رهبری صراحتاً امسال اعلام کردند که باید اقتصاد را مردمی کرده و پای مردم را به عرصه تولید به نحو محسوسی باز کنیم؛ چرا که ظرفیت های بزرگی در بخش مردمی وجود دارد که باید این ظرفیت ها فعال شده و به نفع مردم استفاده شود.

تأکید سران سه قوه بر اهمیت مشارکت مردم

این موضوع مورد تأکید مقامات ارشد کشور، مخصوصاً سران سه قوه قرار گرفت. بر این اساس محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی در پیام نوروزی خود اعلام کرد: «سال ۱۴۰۳، که نامگذاری رهبر انقلاب برای این سال نیز بر نقش مردم در اقتصاد تأکید ویژه دارد، فرصت خوبی است که با نگاهی به آرمان ها و واقعیت ها، شکست ها و دستاوردها و تجربه های گرانی که طی دو دهه گذشته داشته ایم، چشم انداز ملی جدیدمان را طراحی و ااراده عمومی تحقق آن را دنبال کنیم.»

همچنین سید ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور در پیام نوروزی خود بر این موضوع تأکید کرد: «اطمینان می دهم با توکل به

گفت و گو

موضوعی که محمدرضا سبزعلی پور، رئیس مرکز تجارت جهانی ایران به تشریح آن پرداخت و گفت وگوا با «تپه نو» ضمن برشمردن فواید رونق گرفتن تولید در کشور و دلایل عدم تحقق آن، راههای ترغیب مردم برای مشارکت در جهش تولید را تشریح کرد. به گفته سبزعلی پور بسیاری از مسئولان گمان می کنند که شعار سال فقط در حد شعار است و با آن مانند شعار رفتار می کنند و آن را جدی نمی گیرند. در صورتی که شعار باید به یک هدف و نقشه راه تبدیل شود و مسئولان، دستگاه ها و وزارتخانه ها موظف هستند به شعار سال به عنوان یک هدف و دستاورد نگاه کنند و به آن بپردازند. در ادامه این گفت وگورا می خوانید.

● **به نظر شما دلیل انتخاب شعار «جهش تولید با مشارکت مردم» از سوی مقام معظم رهبری چه بوده است؟**

مقام معظم رهبری به درستی به این شعار اشاره کردند، زیرا واقعاً یکی از روزه موفقیت در اقتصاد بخش تولید است. البته حضرت آیت الله خامنه ای نزدیک به یک دهه است که به این موضوع اشاره می کنند و به این نتیجه رسیده اند که با بخش تولید در کشور عملیاتی نشود، اقتصاد رشد نخواهد کرد و تا زمانی که اقتصاد رشد نکند، اوضاع کشور و مردم بهتر نخواهد شد و مشکلات اقتصادی مرتفع نمی شود. باید از ایشان تشکر کرد که به این موضوعات می پردازند.

● **رونق گرفتن تولید چه مزایایی برای کشور در پی دارد؟**

با رونق گرفتن تولید بسیاری از مشکلات برطرف می شود؛

چرا که هم تولید کالافراشی می یابد و هم بخش تجارت

خداوند قادر متعال و همراهی شما مردم عزیز و شریف، سال ۱۴۰۳ سال رونق بیشتر تولید و اقتصاد، کاهش بیشتر نرخ تورم و خدمت رسانی گسترده به مردم عزیز خواهد بود.»

حجت الاسلام والمسلمین محسنی اژهای، رئیس قوه قضاییه نیز اعلام کرد: «در سال ۱۴۰۳ که میتنی بر اولویت های کلان کشور از سوی رهبر معظم انقلاب با عنوان سال «جهش تولید با مشارکت مردم» نامگذاری شده، مصمم هستیم برنامه ها و تدابیر طراحی شده خود را در راستای حمایت از تولید و تولیدکنندگان و فعالان و سرمایه گذاران اقتصادی، با قوت و قدرت هر چه تمام تر اجرایی سازیم و موانع مشارکت فعالان اقتصادی و تولیدی مردم را با همکاری سایر قوا، مرتفع کنیم.»

در این راستا، سکان داران دستگاه های مختلف نیز پس از آن که نسبت به اهمیت نقش مردم در شعار سال جاری باخبر شدند از برنامه های خود برای تسهیل مشارکت مردم در جهش تولید رونمایی کردند. برای مثال رئیس کل گمرک ایران با اشاره به نامگذاری سال ۱۴۰۳ با عنوان «جهش تولید با مشارکت مردم» بر تلاش و تعامل بیشتر با خدمت گیرندگان و سازمان های هم جوار به منظور تسهیل و توسعه تجارت در سال جدید و تحقق کامل گمرک هوشمند تأکید کرد. همچنین وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با صدور پیامی برای سال «جهش تولید با مشارکت مردم» بر آمادگی نظام سلامت کشور در زمینه سازی برای جهش تولید کالاها و خدمات سلامت محور با تکیه بر مشارکت مردم تأکید کرد.

رئیس کل بانک مرکزی نیز در پیامی هدف گذاری برنامه ریزی شده برای تداوم کاهش تورم و نرخ رشد نقدینگی به همراه هدایت هدفمند اعتبارات بانکی به سمت تولید را سیاست قطعی بانک مرکزی در سال ۱۴۰۳ اعلام کرد. همچنین وزیر اقتصاد

ابراز امیدواری کرد که در سال ۱۴۰۳ با مشارکت و نقش آفرینی

احاد مردم بتوانیم دستاوردهای بهتری داشته باشیم.

راهکار تحقق مشارکت مردم در اقتصاد

نظر مسئولان و تأکید آن ها روی اهمیت مشارکت مردم تنها یک روی سکه تحقق شعار سال به شمار می رود. روی دیگر سکه که اهمیت آن از وعده های مسئولان بیشتر است، راهکارهایی است که رغبت مردم را به مشارکت در شکوفایی اقتصادی افزایش دهد و شرایط حضور آن ها را فراهم و تسهیل کند.

در واقع فرایند خصوصی سازی در کشور طی سال های گذشته

از تأکید مسئولان بر مشارکت مردم در اقتصاد تا پیش شرط های حضور موفق آن ها

جهش تولید با مشارکت مردم چگونه محقق می شود؟

توسط معظم له انتخاب شده اند، محوریت اقتصادی داشته و حول محور تولید چرخیده است. شعار «جهش تولید با مشارکت مردم» نیز از این قاعده مستثنی نیست، با این تفاوت که حضرت آیت الله خامنه ای امسال صراحتاً بر اهمیت نقش مردم در بهبود وضعیت تولید که یکی از پارامترهای موفقیت اقتصاد محسوب می شود تأکید کردند.

اجتماعی، فرهنگی و سیاسی هم جنبه های مثبت و پررنگ تری داشته باشد. از سوی دیگر موضوع حقوق و دستمزد مطرح است. کارشناسان بر این باورند که دستمزد در ایجاد انگیزه و روحیه کار تولیدی مؤثر است و یکی از دلایلی که روی موضوع ترمیم و تقویت حقوق و دستمزد کارگران تأکید می شود، جهش تولید است. در این میان نباید از نقش بانک ها غافل شد. بانک ها باید موانع را از سر راه بردارند و از کارآفرینان، تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی حمایت کنند و به آن ها احترام بگذارند. همچنین بانک ها باید تفکر تولیدی پیدا کنند و از تفکر بازرگانی و پول فروشی دور شوند و همراه با شعار سال حرکت کنند، نه اینکه فقط در حد بنر و نوشته با شعار سال سروکار داشته باشند. شروط لازم برای افزایش مشارکت مردم در جهش تولید بیش از آن است که در چند خط بگنجد و ایجاد جهش اقتصادی امری نیست که یک شبه آغاز و آثار و نتایج آن نیز یک شبه دیده شود. در همین راستا رهبری تأکید کردند که شعار «جهش تولید با مشارکت مردم» مخصوص به یک سال نیست که در یک سال تمام شود، بلکه ادامه دار و تحقق آن نیازمند برنامه ریزی دقیق مسئولان و همراهی بیش از پیش مردم است.

در اکثر مواقع با شکست مواجه شده است. در حالی که یکی از راهکارهای تحقق شعار سال این است که بخش های تولیدی عمدتاً در اختیار مردم قرار گیرند و مدیریت آن ها به مردم واگذار شود تا از اقتصاد دولتی فاصله گرفته و با ایجاد انگیزه، ابتکار و نوآوری بیشتر، از ظرفیت عظیم مردمی استفاده شود. برای دستیابی به این هدف باید اصل (۴۴) قانون اساسی را به درستی اجرا کرد.

عدم اجرای اصل (۴۴) قانون اساسی در برخی دولت های گذشته

و مشکلاتی که مردم طی سال های گذشته با آن دست و پنجه

نرم کردند، به مرور باعث کاهش رغبت آن ها برای حضور در

عرصه های مختلف اقتصادی شد. برای مثال مردم در بخش

تولید مسکن با چالش هایی از جمله طولانی بودن صدور پروانه،

بیمه، مالیات و عدم تعیین نرخ واقعی ساخت در طرح نهضت

ملی مسکن مواجه هستند.

همچنین افزایش نرخ تورم در کشور طی سال های قبل یکی از

موانع اصلی تولید، بازار کار و اشتغال محسوب می شد. بنابراین

هر چقدر نرخ تورم نزولی شود، هم به نفع امنیت و اقتصاد کشور

است و هم به مردمی شدن اقتصاد کمک می کند. وقتی مردم در

حوزه های اقتصاد مشارکت کنند این امر می تواند در بخش های

رئیس مرکز تجارت جهانی ایران تشریح کرد

راهکارهای ترغیب بخش خصوصی در تحقق شعار سال

کردند. مقام معظم رهبری با تأکید بر اینکه جهش در تولید بدون حضور مردم در اقتصاد و عرصه تولید امکان پذیر نیست فرمودند: «باید موانع حضور مردم در بخش تولید برطرف شود و ظرفیت های بزرگ مردمی فعال شوند.»

دیگر بانک ها باید تفکر تولیدی پیدا کنند و از تفکر بازرگانی و پول فروشی دور شوند و با شعار سال حرکت کنند. نه اینکه فقط در حد بنر و نوشته با شعار سال سروکار داشته باشند. سال های قبل هم شاهد این بودیم که شعار سال را سردر بانک ها نوشتند، اما تفکر بازرگانی ادامه داشت. این روند درست نیست. باید تفکر به تفکر تولیدی مبدل شود. اگر این اتفاق رخ ندهد و دولت و بانک ها رف موانع نکنند نمی توانیم به جهش تولید امیدوار باشیم.

● وظیفه بانک هادر تحقق شعار سال چیست؟

بانک ها نباید به صرف اینکه طرف بدهکار است واحدهای تولیدی را از تسهیلات محروم کنند. رئیس جمهور بارها تأکید کرده که هیچ بانکی حق ندارد بدهکار بانکی را تحت فشار قرار دهد، به زندان ببندازد و واحد تولیدی را تصاحب کند. قوه قضاییه هم گفته که بانک ها حق ندارند موجب بسته شدن هیچ واحد تولیدی شوند. اما متأسفانه کسی توجه نمی کند و همین الان هم بانک ها فعالان اقتصادی بزرگ و خوشنام را به زندان انداخته اند و واحد تولیدی آن ها را تصاحب کرده اند و می خواهند خودشان تولیدکننده باشند. در حالی که در نهایت کارخانه را به خرابه تبدیل می کنند. اگر قرار است تولید جهش پیدا کند فعال اقتصادی نباید در زندان باشد. قوه قضاییه و دولت باید به پرونده تولیدکنندگان خوشنامی که در زندان هستند رسیدگی کنند و آن ها را سرکار برگردانند تا چرخ تولید را بچرخانند. اگر قرار باشد تولید نمیرد تولیدکننده هم نباید بمیرد. اگر تولیدکننده بمیرد و تولیدکننده در اتاقی محبوس شود تولید راه نمی افتد. برای این منظور قوانین باید شفاف باشد. باید موانع را از سر راه برداریم و به فعالان اقتصادی اعتماد کنیم.

یک هدف و نقشه راه تبدیل شود و مسئولان، دستگاه ها و وزارتخانه ها موظف اند به شعار سال به عنوان یک هدف و دستاورد نگاه کنند و بر آن دقت نظر داشته باشند.

● **به نظر شما چرا مقام معظم رهبری در انتخاب شعار سال جاری به مشارکت مردم اشاره کردند؟**

رهبری می توانستند بگویند جهش تولید با مشارکت دولت یا بانک ها، اما ایشان متوجه شدند که دولت و بانک ها نه تولیدکنندگان و نه اقتصاددانان خوبی هستند و نه می توانند کار اقتصادی را به نحو احسن انجام دهند. به همین دلیل به درستی در انتخاب شعار سال جاری این بخش ها را کنار گذاشتند. ایشان متوجه هستند که بانک ها و حتی دستگاه های دولتی بعضاً بر سر راه تولید، فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و کارآفرینان مشکلاتی هم ایجاد می کنند. یعنی در برخی مواقع مانعی در راه رشد اقتصادی هستند. برای همین روی مشارکت مردم تأکید کردند. بنابراین باید بخش خصوصی مورد توجه قرار گیرد. در دنیا هم نمی توان هیچ واحد تولیدی، کارخانه بزرگ یا کوچک یا مجموعه اقتصادی را پیدا کرد که توسط دولت ساخته شده باشد. یعنی شرکت های خودروسازی، هواپیمایی، نفتی و... در دنیا خصوصی اند و دولت ها هیچ دخالتی در اقتصاد ندارند. برعکس ایران که دولت بخش خصوصی را رقیب خود می داند و می خواهد خودش امور را انجام دهد.

● **چگونه می توان جهش تولید با مشارکت مردم را محقق کرد؟**

با تفکر تولیدی، تولید محقق می شود. دولت و بانک ها باید موانع را از سر راه بردارند و از کارآفرینان، تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی حمایت کنند و به آن ها احترام بگذارند. در اتاق مدیران باید به روی تولیدکنندگان باز باشد. از طرف